

ACC. N:R. 7781 : 1-8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Aug. Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svångsta
Socken: Årsmund Berättat av: Egner minnen
Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Årsmund

Uppteckningen rör Kyrkosågnen. s. 1-8.
Bl. åhull och änni. g. s. 6-8.

Fr. folk. k.
m. 5; 1941.

rel.
varianter till
Arnamus

Kong. Holmberg. Längsta N. 7781: 1.
Kyrkosågner

Om Arnamus, han såvitt jag vet, ej förefunnits någon
sågner om några särskilda ceremonier vid kyrkans första
byggande. Med undantag av att en person blivit satt
"kviets i jord". D. v. säga: Blevit levande begravd just på
den plats där den första kyrkan förstares byggdes. Kyrkans
första bebyggelse förlägges i folkträng till Hednatiöen.

Detta får väl tolkas så: Att ett hedniskt gudahus funnits
på platsen före den första kristna kyrkans tillkomst och att
den som satts kviets i jord skett vid det hedniska gudahuset
tillkomst. Om sedan den kristna kyrkan kommit att få
intaga precis samma plats, omtalar icke sågner.

Att den inhägnade kyrkogården ansågs såsom helig, och hade
sin betydliga respekt i folkets sinne var något som vi
bara från första beundransåren fångas oss inpräntade!

Om t. ex: någon väjfarande blir sträckt för övervåld
hade han bara att gå inom gränarna till kyrkogården samt
bedja kyrkegrännen om skydd, samt vandra i lugn och ro

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 1

M. 7781:2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

s. 2

slå sig ner, så var såkert att om än fristöraren möjligen
vågar följa efter in på kyrkogården, hade denne blivit
av grimmens utmötat igen. Kanste till o med fått sig ett
par rungande herrilar av den förtörnade grimmen!

Den helgt som anvijs tillhöra såväl kyrkan som kyrko-
gården, någonsång kunde, under vissa orädda förhållan-
den utöfa något som liknade underverk berättades också

En gång (När omtalen ej sägna) var det en bondflicka
från Torarp i Åsarums s.k. som var förlorad med en av
bondfröerna i Torarp vid namn Mathis. Under skrophörder
en var i lösningen skulle M. höra en fara över Långsjön.
Trem brast och M. kom i vattnet. blev hjälpt upp igen
av kamraten, men ådrog sig lunginflammation och var
inom många dagar. Flickan tog hämdelsen så hårt vid
sig att hon tyngdes av mer och mer och till slut blev
en sanula vinnig, kunde ibland om nätterna gå ifrån
hemmet obemärkt, gå ner till kyrkogården i Åsarum

M. 7781:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 3

uppsöka Mathis grav och liggande på denna begra så inner-
ligt hon förstod Gud o alla helgon, att de skulle låta henne
få sin M. igen! Cirka 10 minuters väg söder om kyrkan
är en större gård kallad Åsrumsgården som sen länge tiden
tillbaka tillhört Jannenberg som der hafte flera oröjningar och
orogare som skött om jordbruket. Vid nu omtalade tid fingo
der en oröjning som också hette Mathis och som bäre till ut-
seende, kroppsbildning och gångrikt var en rubbelgångare
gent emot den nyligen döde Mathis. En natt hade han
gått på visit till sin fästning, beordrade snustans sippe i
Åsrumns by. På hemvägen sent på natten tog han en
genväg över kyrkogården för att fortare hinna hem.
Bar så inte bättre till än att den här flickan från Torarp
just denna natt låg förälskad i bönen på den döde Mathis
grav när M. från Åsrumsgården passerade förbi henne.
Som hon såg upp på den gående, trodde hon sig igen-
känna sin förlorade vän. Men fattade saken så:

M. 7781:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 4

Att hon blivit bönhörd, sprang upp och slog armarna
om halsen på honom och sa: Kommen du min egen kär. M.
Denne som gått i tankar och ej förut observerat henne
blev vettskrämd och sökte göra sig fri menande att han
råkat ut för ett ansvarem. Skräcken så godt som förkramade
honom men han tog ut stegus så godt han kunde för
att så fort som möjligt komma hem till andra "christna
menskor". Henkommen på gården, alltjemt med flickan
fasthängande vid sig påträffade han där de tre andre andra
drängarna som också varit ute på äventyr och upps
kommit hem, men som observerat att Mathis kom i
sällskap med någon och därför inväntat denne för att
få se hvem som var i hans sällskap. Dessa som ej
blivit vettskrämda, egenkände flickan satte häst för
en grava och körde henne hem till hennes föräldrar
som lägo i sin goda sova och ej hade minsta aning
om i vad äventyr toren råkat om natten!

Austrängningen, sinnesrörelsen och själsskakningen hade
som följden på flickan att hon snart föll i djupa sömnar
och märkvärdigt nog efter detta förbättrades så att hon
till slut återfick sina sinners bruk. Men folket tolkade
och så: att emedan hon gått till kyrkogården utan annat
än i god avrätt och läst sina böner i god hämning, så var
det kyrkans gode ängel som återgav henne förståndet!

Betrakta vi sedan folkets åsigt om de olika präster
som tjänstgjorde i församlingen så tillägnades somliga
den egenskapen att när de döpfäste ett lik så kunde
de se om den dödes själ blev salig eller osalig. Detta
sades om kyrkoherde Andrius i Årnum. Han dog i År-
num 1870 och ligger begravd i dess kyrkogård.

Det påstås att de som gingo årsång till sådana gamla
kyrkor som t. ex. Årnum och Veshult som varit guds hus
änva som hednadit skulle få lära sig de framtidens
händelser bättre när än vid de kyrkor som byggts sednare.

Blåkings
Skållens

Myd. Aug. Holmberg
M. 7781:6. egen minnen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

s. 6

<sup>Agarum
781941</sup>
Säger om jättar som slungat stora "Hömpar-kallar" mot kyrktäggan, för att slå ner dessa, hörs jag som liten många gamla gubbar & gummor omkula. Men ingen visste var detta hänt! Bara: att det skedd nästan!

Likadant var det med tvillingarna som aldrig förr haft ok på sig, som sändes i väg för att de slog sig till ro och började beta i lugn & ro. Där skulle kyrkan byggas.

Ingen kunde säga var! Men att det hänt visste alla.

Så var det en sägen, som nästan varje skärtorsdagsmorgon berättades av någon i sällskapet när vi pojkar försåro med bössor & pistoler åtföljda de äldre i byn, då vi för sällskapsgång gingo till någon hög backe för att skjuta mer "vi försvinnas Påskkäringarna"

Då var en gång ett par gubbar som skulle gå till skogen & hugga ved en skärtorsdagsmorgon. När de nå gick förbi klockstapelns & kyrkan så såg den ene: Ja har hört sägas att om en ä teress och orar ett slag i klocksträngen

N. 7781:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 7

te kyrkkelocken sa så hörs man en hörs Blåkullakärningarna
kommer o snalltänas, sa ha vi inte mått te o flya längre
utan slår me på jorden sa en kam sa hooka vi ä. Lätt voss
försöka om na vi ändå ä ve kyrkerna. Sa hittiva som vä
ä så vet ingen om va vi gör. Ja! sa den anve, gick om
om du vill, men jag stannar här nere för ja tes inte vä ä
bra o röra ve kyrkans öringar utan att frästen vet om att.
Men ja ska lysa efter o hörs ja nåt sa ska ja skraka opp
te ve o så på om va torss o klämte. Gae, gobbarna gjorde så
o han va nåt o jemt kommen opp så hörs han som va
dennere moel som hållade höjt i växt som vä vatt skator
Nu mesjar ä vi gjordana rätt över oss klämfa äss om kan
for ella kanske förtrolle vi oss. Skrek han sa bra han
tydde! Och den som va väropps wa kwicker o to bara fält
i klämman o Ma an i klockekanten sa vä sa tjö! ve att
Och vä behöves inte moir an vä lilla foun vä kom tröj
(3d) löja käringer vämpades mer på ången jemt te.

M. 7781:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

s. 8

bläckanatornet Men har en näs sin hört på fasen! Så snart
som karingarna såtte arsen i gören så förvandlade vi se
te tröj getter som begynte speka me framfötterna oppåt
ett pärmaträ som växte därre ö begynte gnava å barken
Låten vi inte bli ö bita i kyrkogobben = (kyrkostolar))
jämstraj så ska faen ta va såe han som va verrene Och
värresa drände han te getafoten mä yssäggen så vå böja
bloa = (blöa) Nu så snart han fått blorit = (blörit)
på som så hade vi inte gjort te o va förtröllade länge
utan fick sin rätta skymad som vi skulle ha Och vå
i våsamana kom vår anse ne från tornet ö na han tittade
otte så va vå hans egna karing som kamraten hade
hugget i näven Och vå kunne han inte följa mä te
skogen utan fick gå mä karingen hem och lägga
beckplöster på säret så vå kunne läkas Men na how
va bleven bra våsamare han om rygstaveln på na
sa how tor albi fara te Bläckulla fler gånger!